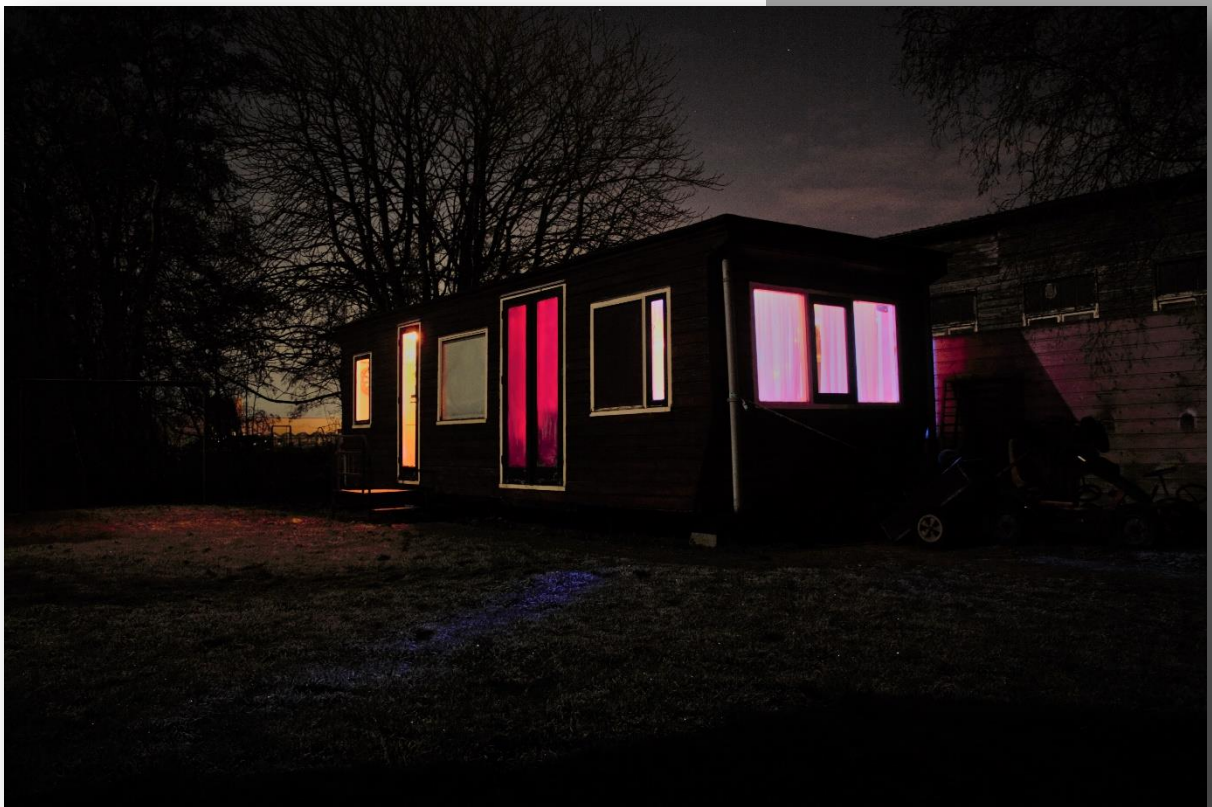

Een plek voor de keet?

Een onderzoek naar de ervaringen van omwonenden met keten

**rijksuniversiteit
groningen**

faculteit ruimtelijke
wetenschappen

Frebus van Slochteren
S2964848
Faculteit Ruimtelijke
Wetenschappen

Colofon

Titel	Een plek voor de keet?
Ondertitel	Een onderzoek naar de ervaringen van omwonenden met keten
Auteur	Frebus Jan van Slochteren
E-mail	f.j.van.slochteren[at]student.rug.nl
Opleiding	Bachelor Technische Planologie Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen Rijksuniversiteit Groningen
Studiejaar	2018 – 2019
Begeleider	Barend Wind
Datum	20 Januari 2019
Versie	Definitief

Samenvatting

Het fenomeen (zuip)keet is een beladen onderwerp. Waar het aan de ene kant een illegaal fenomeen is en last heeft van het stigma van alcoholisme en overlast, is het aan de andere kant een plek waar jongeren zichzelf kunnen ontplooien op een eigen plek, en deze plek dus een belangrijke sociale functie heeft op het platteland.

In dit onderzoek wordt hier dieper op ingegaan, met als hoofdvraag:

In hoeverre ervaren verschillende groepen omwonenden overlast van keten en hun bezoekers?

Door middel van een enquête bij omwonenden van keten in het Westerkwartier is gepoogd om de algemene opinie over keten en de ervaren overlast van deze keten in kaart te brengen. Er is gekeken naar de verschillende factoren die invloed uitoefenen op de ervaren overlast en de opinie.

Over het algemeen lijken de geënquêteerden positief te zijn over keten. De sociale functie van keten en de verantwoordelijkheid die de jeugd van een keet onderhouden krijgt worden benadrukt door respondenten. Minder dan een kwart van de omwonenden is negatief, en als reden hiervoor wordt vooral alcoholgebruik en overlast genoemd.

Het grootste deel van de omwonenden ervaart geen tot weinig overlast van keten. Wanneer er toch overlast wordt gemeld blijkt geluidsoverlast en overlast bij vertrek van de keet het belangrijkste te zijn. Er is weinig verschil in overlast tussen de verschillende keten. Factoren die significant zorgen voor een andere ervaren overlast zijn het eigendom van de keet, of mensen uit de regio afkomstig zijn, en of gezinsleden of vrienden naar de keet zijn gegaan. Ook lijken omwonenden die meer overlast rapporteren een significant andere algemene opinie te hebben over keten.

Dat houdingsgebonden factoren de meeste invloed op ervaren overlast hebben biedt kansen voor projecten zoals De beste keet van Nederland om meer bewustwording te kweken onder inwoners van het Westerkwartier.

Dankwoord

Voor u ligt de scriptie 'Een plek voor de keet? ', die gemaakt is voor mijn bachelorproject van Technische Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Mijn dank gaat uit naar de volgende mensen, omdat het zonder deze mensen nooit gelukt was om de scriptie zoals deze nu voor u ligt te maken:

- Barend Wind voor de prettige begeleiding en het helpen bij het richting geven van het onderzoek,
- Freddy Plat en Albert Koers voor het meewerken aan de interviews en de nuttige inblik in het jeugdwerk in het Westerkwartier,
- De Plattelandsjongeren voor het toelichten van hun visie op keten,
- Bram Kooi voor de ondersteuning bij de dataverzameling,
- André Poortinga voor de afbeelding op de voorpagina,

En ten slotte alle deelnemers van het onderzoek.

Veel leesplezier toegewenst.

Frebus van Slochteren
Zuidhorn, 20 januari 2019

Inhoud

Samenvatting	2
Inleiding	5
2. Probleem- en vraagstelling	6
3. Theoretische inbedding van het onderzoek	7
Theoretisch kader	7
Conceptueel model	9
Hypotheses	10
4. Methodiek	11
Bepaling van onderzoeksgebied	11
Verwerking van gegevens	11
Ethische overwegingen	12
5. Dataverzameling	13
Kwaliteit van de data	13
6. Resultaten	16
Discussie	20
7. Reflectie	22
Literatuur	23
Bijlagen	24
Bijlage 1. Overzicht statistische toetsen inclusief significanties	24
Bijlage 2. Enquête	25
Bijlage 3. Beredenering van conceptueel model	26
Bijlage 4. Overzichtskaart keten per gemeente	27

Inleiding

Het fenomeen zuipkeet, of kortweg keet, is een zelfgecreëerde plek door en voor jongeren van het platteland om bijeen te komen.

Keten zijn bouwkundig vrijwel altijd illegaal en daarom een vaak ongeregistreerd fenomeen. Doordat keten ongeregistreerd zijn is er relatief weinig onderzoek naar gedaan, en komt het weinig in het nieuws (Haartsen & Strijker, 2009).

De sporadische keren dat keten in het nieuws komen, is dit meestal in de negatieve zin (Snippe et al., 2007). Dit wordt duidelijk wanneer het meest recente nieuws over keten bekeken wordt. Volgens NOS (2015) komen minderjarigen in keten te makkelijk aan alcohol, en zou dit zorgen voor alcoholproblemen. In het AD (2014) wordt gemeld dat er vaak sprake is van “illegale alcoholverkoop, brandgevaar, geluids- en afvaloverlast en vandalisme of vechtpartijen”. Naast deze problemen beschrijven Snippe et al. (2007) de geluidsoverlast die door keten veroorzaakt wordt. De STAP (2005) meldt dat 27% van de door hen bezochte keten melden dat ze op zijn minst een keer klachten hebben gehad over overlast. Het feit dat deze zelfrapportage uit 2015 het meest concrete cijfer noemt wat er bekend is over overlast van keten, zegt voldoende over het informatiegebrek over keten.

Het verhaal over keten is echter niet zo eenzijdig. Zo hebben keten ook een sociale functie als een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. Daarnaast zouden keten ook het hanggedrag van jongeren op straat verminderen (Snippe et al., 2007). Keten vormen door hun gedoogde en gemakkelijk realiseerbare karakter een goed alternatief voor de steeds meer gelimiteerde plaatsen voor plattelandsjongeren om bijeen te komen (Haartsen en Strijker, 2009). Haartsen en Strijker (2009) noemen het daarom ook wel als een voorbeeld van plaatsen waar jongeren van het platteland kunnen hangen, communiceren met leeftijdsgenoten, en daarmee belangrijk zijn voor identiteitsvorming. Gezelligheid en het hebben van een eigen plek zijn voor jongeren belangrijke redenen om samen te komen in keten (Snippe et al., 2007).

Ook andere eerder genoemde negatieve berichten vallen te relativiseren. Zo benoemen Snippe et al. (2007) dat er bij veruit de meeste keten enige vorm van ouderlijk toezicht plaatsvindt, en dat bij veel keten de overlast beperkt is.

Door de voor- en nadelen van keten zorgen keten beleidskundig gezien voor een spagaat voor de gemeenten. Waar keten aan de ene kant gezien kunnen worden als een bottom-up initiatief om hanggedrag te verminderen en jeugd een eigen plek te geven, kan het ook gezien worden als tegen bestemmingsplannen te gaan door horeca uit te oefenen waar dit niet mag. Daarom doet zich de vraag voor wat de beste ruimtelijke oplossing is voor de kwestie rondom keten.

2. Probleem- en vraagstelling

Het ontbreken van onderzoek en daarmee kennis over de keten kan het lastig maken om beleid hierover te bepalen. Daar er niet sprake is van een inherent slecht fenomeen, maar meer een verschijnsel dat zijn voor- en nadelen heeft, is het lastig om een overweging te maken voor gemeenten. Dit is ook te zien in de praktijk. Zo blijkt de helft van de noordelijke gemeenten geen beleid voor keten te hebben, en worden keten vrij weinig geregistreerd (Dagblad van het Noorden, 2014).

Daarom wil ik onderzoeken wat de perceptie is van overlast van keten. Het doel van dit onderzoek is het informatiegat over de ervaren overlast en de perceptie van de keten te dichten. De hoofdvraag hierin wordt:

In hoeverre ervaren verschillende groepen omwonenden overlast van keten en hun bezoekers?

Om inzicht te krijgen hoe de verschillende groepen onderscheiden kunnen worden, en of de algemene opinie over keten hiermee samenhangt zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

Hoe ervaren omwonenden het fenomeen keten in het algemeen?

Hoe ervaren omwonenden de overlast van keten?

In welke mate hebben ruimtelijke factoren, demografische factoren en houdingsgebonden factoren invloed op de ervaren overlast van keten en de opinies over keten?

Het is hierbij vooral van belang zijn om te benadrukken dat het om de perceptie van overlast gaat, en niet om de daadwerkelijke overlast. Dit omdat het daadwerkelijk meten van geluid omwille het gebrek aan tijd, en de volatiliteit van de overlast bij een keet, een lastige opgave is. De genoemde factoren in de derde deelvraag onderscheiden de verschillende 'groepen' die zijn genoemd in de hoofdvraag.

De beleidsimplicatie aan het eind is bedoeld om een suggestie te doen op basis van de resultaten van de deelvragen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 3 wordt er een theoretische basis voor het onderwerp uitgewerkt. Op basis hiervan worden er een conceptueel model en hypothesen ontwikkeld. In hoofdstuk 4 wordt er ingegaan op de methodiek van het onderzoek, en in hoofdstuk 5 wordt de dataverzameling toegelicht. In hoofdstuk 6 worden de resultaten beschreven en een conclusie getrokken. In het laatste hoofdstuk is de reflectie op dit onderzoek te vinden.

3. Theoretische inbedding van het onderzoek

Theoretisch kader

In dit theoretisch kader wordt verder ingegaan op drie belangrijke punten voor dit onderzoek. Als eerste zal de literatuur over keten worden behandeld. Hierna zal het kader waarin onderzoek wordt gedaan worden afgemeten, en als laatste komt de koppeling met beleid aan bod.

Keten

De keet is een onderwerp dat vooral in de rurale geografie is behandeld. Haartsen & Strijker (2009) spreken van clandestiene plaatsen doordat dit soort gebouwen vergunningsplichtig zijn, maar ook omdat er vaak illegale alcoholverkoop plaats vindt. Een keet hoeft niet per se in een fysieke keet te zijn in de zin van een bouwkeet, maar ook tuinhuisen, (sta)caravans en delen van schuren worden hiervoor gebruikt. De plekken worden gezien als een plek waar jongeren zichzelf kunnen ontplooien en sociaal ontwikkelen. Ondanks dit lijken keetbezoekers zich niet volledig te willen onttrekken aan ouderlijk gezag, die meestal op de achtergrond betrokken is. Volgens Snippe et al. (2007) kan men spreken van een hok en een keet. Hierbij is de ontmoetingsplaats in het geval van een hok ingebouwd in een bestaande plek, en is een keet een ontmoetingsplaats die speciaal is neergezet. Beide vormen worden als hetzelfde fenomeen neergezet. De bezoekers van keten zijn tussen de 13 en 23 jaar, en de keten zijn meestal op vrijdagavond en zaterdagavond actief.

Overlast

Voor het onderwerp overlast is het belangrijk om een aantal kernbegrippen te schetsen. Knelpunt hierbij is dat bestaande onderzoeken over overlast niet focussen op overlast van plekken waar mensen bijeenkomen zoals keten. Dit zorgt ervoor dat voor dit onderzoek er vooral bestaand onderzoek uit verkeersoverlast moet worden vertaald naar de case van keten. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van *Effect of personal and situational variables on noise annoyance in residential areas* van Fields (1993) en *Demographic and attitudinal factors that modify annoyance from transportation noise* van Miedema en Vos (1999). Naast de objectieve, meetbare geluidsoverlast bestaat er ook nog subjectieve geluidsoverlast, of hoe Fields (1993) en Miedema en Vos (1999) het noemen, geluidshinder. Dit is ook wel de perceptie van het geluid. Beide onderzoekers delen de factoren in in verschillende categorieën die invloed zouden kunnen hebben op de perceptie van de overlast. Fields (1993) gebruikt de categorieën demografische factoren, houdingsgebonden factoren, factoren in de methodes van interview, en factoren in geluidsverandering. Miedema en Vos (1999) maken onderscheid tussen demografische factoren en houdingsgebonden factoren.

Beide onderzoeken komen tot verschillende conclusies. Waar Fields (1993) geen van de demografische factoren, zoals leeftijd, geslacht en opleidingsniveau als een significante invloed ziet, zien Miedema en Vos (1999) een invloed van leeftijd, en kleine invloeden van opleidingsniveau, namelijk dat hogeropgeleiden meer overlast ervaren, en beroepsstatus, waar hoe hoger de status is, de ervaren overlast ook groter is. Fields (1993) beweert dat mensen die wel profiteren van de geluidsbron van positieve invloed is, en ook verschillende houdingen van de cases, zoals angst, de voorkombaarheid, en de gevoeligheid, invloed hebben. Hoe sterker deze factoren gelden, hoe erger men de overlast ervaart.

Verder zien Miedema en Vos (1999) dat angst en gevoeligheid de overlast doen toenemen, en het profiteren van een bron de overlast doet afnemen.

Dat attitude belangrijk is blijkt hiernaast uit het onderzoek van Jonsson en Sörensen (1970). In dit experiment werden aanzienlijke verschillen gevonden in ervaren overlast na verschillende groepen dan wel negatieve, dan wel positieve verhalen over de bron van geluid in kwestie. Met positieve verhalen blijkt 39 procent van de groep serieuze overlast te ervaren, terwijl met negatieve verhalen maar liefst 90 procent serieuze overlast ervaart.

Een recenter onderzoek van Peris et al. (2014) geeft aan dat het type omgeving waarin de respondent woont een belangrijke factor is in de ervaren overlast. Dit wordt zelfs een zeer belangrijk effect genoemd. Mensen in een omgeving met lage dichtheid ervaren significant meer overlast dan mensen die in een omgeving met hoge dichtheid wonen.

Uit de verschillende onderzoeken blijkt dat de factoren die invloed hebben op de ervaren overlast ingedeeld kunnen worden in verschillende categorieën.

In dit onderzoek wordt er een onderscheid gemaakt tussen demografische factoren, houdingsgebonden factoren en ruimtelijke factoren aangehouden. Aan de hand van deze indeling en het theoretisch kader is een conceptueel model opgesteld.

Beleid en keten

In verreweg de meeste gemeenten ontbreekt er een beleid over keten. Er wordt meestal gedoogd, wat inhoudt dat de overtredingen op basis van de regels omtrent ruimtelijke ordening en drank- en horecawet worden genegeerd (STAP, 2005).

Een tweede soort beleid is het verbieden van keten zoals bijvoorbeeld de gemeente Putten doet (Snippe et al., 2007). De gemeente voert dit beleid uit op last van de Raad van State, die keten als concurrenten van de horeca ziet.

Een andere visie die verder gaat dan gedogen is bijvoorbeeld het beleid van de gemeente De Wolden. Hier worden keten aangemoedigd om aan bepaalde normen van de gemeente te voldoen.

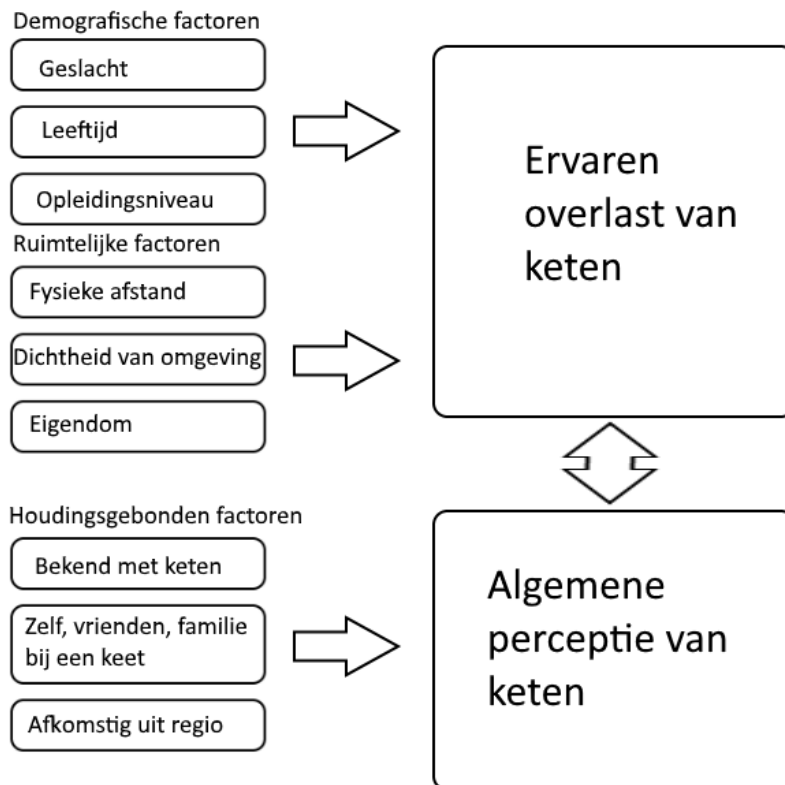
Beleidstechnisch kan het dus beide kanten op gaan. Waar het uit voorbeeld duidelijk wordt dat de gemeente via bestemmingsplannen en handhaving de juiste instrumenten heeft om verschillende soorten beleid te voeren, is het de vraag wat wenselijk is.

Waar in rurale gebieden tegenwoordig steeds vaker het heft in eigen handen wordt genomen door burgers om voorzieningen in stand te houden en dit wordt aangemoedigd door gemeenten, is de gemeente met keten nog huiverig. De concurrentie met de horeca kan tegelijkertijd ook lokale voorzieningen laten verdwijnen (Snippe et al., 2007).

Er zijn dus grofweg twee uitersten in beleid te onderscheiden. De eerste is strikt de drank- en horecawet handhaven, en de illegale bouwwerken en bestemmingen laten verwijderen. Deze situatie doet voor burgers echter bijna Kafkaïaans aan (Woltjer et al., 2014). Hier tegenover kan de gemeente ook de keten beschouwen als burgerinitiatief en actief bijdragen aan het verbeteren van het fenomeen. Hierin zou het *het mag niet* vervangen moeten worden door een politieke beoordeling waarbij de argumenten vóór en tegen worden afgewogen (Voogd, 2004).

Conceptueel model

Uit het theoretische kader volgt het onderstaande conceptuele model. Het geeft de werking tussen de in het vorige hoofdstuk bepaalde factoren weer. Het schematisch overzicht van welke literatuur is gebruikt voor welke factoren is te vinden in bijlage 3.

Figuur 1: Conceptueel model

De eerste drie factoren die worden genoemd zijn demografische factoren die ook al in het theoretisch kader aan bod kwamen. Naast de door Miedema & Vos(1999) relevant genoemde factoren van *leeftijd* en *opleidingsniveau*, wordt ook *geslacht* meegenomen, omdat volgens Stap (2005) het fenomeen keet sterk is verbonden met de mannelijke identiteit. Hierdoor zou geslacht, in tegenstelling tot bij Miedema & Vos(1999), wel een relevante factor kunnen zijn. Peris et al. (2014) ondersteunt de keuze voor leeftijd als relevante factor nog eens.

De fysieke afstand tot de keet, de dichtheid van de omgeving, en het wel of niet eigenaar zijn van de keet zijn ruimtelijke factoren. De *fysieke afstand* is vooral als variabele gekozen omdat afstand een duidelijke invloed heeft op overlast (Norton & Karczub, 2003). De *dichtheid van de omgeving* wordt gezien als een factor door het onderzoek van Peris et al. (2014), en *eigendom* wordt gezien als factor omdat hier sprake is van zowel degene die het meest in de buurt van de keet woont, maar anderzijds is er ook een sterke koppeling heeft met de houdingsgebonden factoren.

Gebaseerd op de literatuur wordt verwacht dat de mate van verbondenheid en de meningen over de keet invloed hebben op de perceptie van geluidsoverlast van de keet. Meningen worden geclusterd in '*algemene perceptie van de keet*'. De factoren die deze beïnvloeden worden voortaan houdingsgebonden factoren genoemd.

De factor *afkomstig uit de regio* is een factor die vooral is gekozen om te kijken of er onderscheid is te vinden in de achtergrond van mensen. Om hierachter te komen zal bij de verzameling van gegevens gevraagd worden of ze uit de betreffende regio, het Westerkwartier, komen. Wellicht heeft dit ook een connectie met de factor *bekend met het concept keet*, en deze mogelijke samenhang zal later statistisch getoetst worden. Gebaseerd op de literatuur wordt verwacht dat de mate van verbondenheid en de meningen over de keet invloed heeft op de perceptie van geluidsoverlast van de keet. Het blijkt dat de verschillende factoren die als houdingsgebonden factoren worden gezien in de onderzoeken die eerder genoemd zijn vooral te maken hebben met kennis over het verschijnsel dat overlast veroorzaakt. De factoren in het conceptuele model zijn daarom ook factoren waarvan verwacht wordt dat ze deze ‘kennis’ van het fenomeen keten beïnvloeden.

Hypotheses

Om de deelvragen te beantwoorden is ervoor gekozen om een aantal hypothesen op te stellen over factoren die uit de literatuur voortkomen en relevant zijn voor het onderzoek en het beantwoorden van de vragen. Dit zijn voor de afhankelijke *ervaren overlast* de volgende hypothesen:

<i>Factor</i>	<i>Hypothese(H_a)</i>
Leeftijd	Mensen van middelbare leeftijd ervaren meer overlast.
Geslacht	Vrouwen ervaren meer overlast.
Opleidingsniveau	Mensen met een hoger opleidingsniveau ervaren meer overlast.
Fysieke afstand tot keet	Directe burens ervaren meer overlast dan verder liggende burens.
Dichtheid van omgeving van keet	Met een lagere adressendichtheid wordt er meer overlast ervaren dan met een hogere adressendichtheid.
Afkomstig uit regio	Mensen die afkomstig zijn uit de regio ervaren minder overlast dan mensen van buiten de regio.
Eigendom keet	Mensen die de keet op eigen terrein hebben staan ervaren minder overlast dan mensen die dit niet hebben.
Bekend met het concept keet	Mensen die al eerder bekend waren met het concept keet ervaren minder overlast dan de mensen die er niet bekend mee waren.
Zelf, gezinsleden, vrienden bij de keet	Mensen die zelf bij een keet zitten of gezinsleden/vrienden bij een keet hebben ervaren minder overlast.
Perceptie van keten	Wanneer mensen meer overlast ervaren van een keet, is hun opinie over keten ook negatiever.

Tabel 1: Hypothesen over de ervaren overlast

4. Methodiek

Om deze hypothesen te testen is er gekozen voor een empirisch kwantitatief onderzoek met dataverzameling in de vorm van een enquête. Dit is in de geografie een veelgebruikte methode om informatie te verzamelen over de karakteristieken en attitudes van een populatie (Clifford et al., 2010).

In de uitgevoerde enquête is gevraagd naar de mate van overlast, de waardering van keten, en een aantal demografische gegevens. De volledige enquête is te vinden in bijlage 2. Deze enquête werd fysiek afgenomen onder de omwonenden van keten.

Bepaling van onderzoeksgebied

Er is gekozen om dit onderzoek te beperken tot de regio Westerkwartier. Deze regio bestaat uit de gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn. In deze regio is gezocht naar keten waar de overlast bij omwonenden mogelijk is te onderzoeken. De populatie bestaat dus kortgezegd uit omwonenden van keten in het Westerkwartier.

De opzet was om deze keten te verkrijgen door te informeren bij mensen en organisaties met expertise op dit vlak, zoals jeugdwerkers, wijkagenten en de organisatie Plattelandsjongeren, de drijvende kracht achter het project 'De beste keet van Nederland'. Nadat dit tot onvoldoende informatie over bestaande keten leidde, zijn informele bronnen in de eigen kring ingezet om een completere lijst aan keten in het Westerkwartier te verkrijgen. Hierna is gekeken welke van de volgende keten geschikt zijn. De gehanteerde definitie hiervoor is:

*“Een keet is een losstaand gebouw of onderdeel van een gebouw waarin jongeren op eigen initiatief samenkomen zonder tussenkomst van ouders. Een keet bevindt zich niet in het woonhuis zelf. Daarnaast moet de plaats van bijeenkomst **geen** jongerenhok, jongerensoos of buurthuis zijn. Ook telt horeca met vergunning niet als een keet.”*

Van de verzamelde keten is gekeken of ze geschikte cases voor het onderzoek zijn. Criterium hiervoor was dat er voldoende respondenten in de omgeving van de keten woonden binnen een afstand van 100 meter. Daarbij is de keuze gemaakt om enquêtes af te nemen bij minimaal 5 adressen in de omgeving van de keet. Wanneer een keet hiervoor geschikt bleek te zijn, is er bij de adressen die binnen deze afstand lagen aangebeld en gevraagd of ze wilden meewerken aan het onderzoek.

Verwerking van gegevens

De gegevens die tijdens deze enquêtes zijn afgenomen werden gebruikt om het conceptueel model te testen. De factoren die bij de hypothesen genoemd worden zullen met de ervaren overlast en de algemene opinie van keten als afhankelijke variabelen getest worden met een Kruskal-Wallis-toets. Deze toets geeft aan in hoeverre een factor zorgt voor een afwijkende waarde in de afhankelijke variabele, in dit geval de perceptie van de overlast en de opinie over keten in het algemeen. Aangezien de toets met rangnummers werkt kan er niet gesproken worden van een lineair verband, maar enkel over een verschil tussen de verschillende groepen (Moore & McCabe, 2006).

In de plaats van het voor elke variabele afzonderlijk een Kruskal-Wallis-toets uit te voeren is er ook overwogen een overkoepelend model te bouwen door middel van een ordinale regressie.

Het voordeel van deze toets is dat het effect van de factoren apart weergeeft, en dat de toets rekening houdt met interactie tussen de verschillende factoren. De toets bleek echter niet ideaal voor de situatie. Er bleken veel lege cellen te ontstaan, waardoor de significantie van sommige factoren verdween. De oorzaak hiervan is dat er weinig data is, en dat deze data ook nog eens ongelijk is verdeeld.

De open vragen in de enquête werden gebruikt om aanvullende informatie te verstrekken bij bepaalde uitkomsten. Wanneer meerdere malen dezelfde opmerking voorbij kwam werd dit genoteerd.

Aan de hand van de dan wel of niet relevante factoren kunnen er uitspraken gedaan worden over de mate van overlast en waardering die voortkomt uit de keten in het Westerkwartier. Hiermee zijn de eerste drie vragen van het onderzoek beantwoord.

Ethische overwegingen

Overwegingen zijn vooral gemaakt over de behandeling van de keten zelf. Het zou niet acceptabel zijn als door dit onderzoek keten op een of andere manier in de problemen zouden kunnen komen door bijvoorbeeld instanties. De keten waar dit onderzoek zich op toespitst zijn daarom niet op enige manier te herleiden naar locatie of personen.

Ook zijn de respondenten niet herkenbaar voor bijvoorbeeld de bezoekers van de keet in kwestie, om zo verstoorde relaties te voorkomen. Dit omdat elke respondent zou zonder enige dreigende reactie moeten kunnen reageren op de enquête.

Wat betreft de eigen positie hoop ik te voorkomen dat er belangenconflicten kunnen optreden over mijn positie ten opzichte van de keet door de keet die ik zelf geregeld bezoek niet op te nemen in de te onderzoeken keten. Hierdoor kan mijn relatie tot deze cases niet beïnvloed worden door mijn eigen houding, en zal dit geen effect hebben op de onderzoeksuitkomsten.

Het zou kunnen zijn dat de uitkomst van mijn onderzoek zorgt voor een bepaald beeld over het te onderzoeken fenomeen, de keten. Rekening houdende met het bestaande stigma zoals genoemd door Snippe et al. (2007) en Haartsen & Strijker (2009) kan dit ook zorgen voor een nog slechter wordend beeld. Daarom wordt er aan het einde van het onderzoek een disclaimer over de representativiteit beschreven.

5. Dataverzameling

De enquêtes zijn afgenomen tussen 27 oktober 2018 en 17 november 2018. Het afnemen vond voornamelijk plaats op zaterdag, zowel de ochtend als de middag, en in de late middag en avond door de week. Hierbij werd er bij de deuren langs gegaan en vervolgens een aantal vragen over de specifieke keet in de omgeving, het fenomeen keet in het algemeen, en een aantal persoonlijke gegevens. Er werden in totaal 82 enquêtes afgenomen in de omgeving van 10 keten, op 9 locaties. Dit omdat 2 keten dusdanig dicht bij elkaar in de buurt lagen dat omwonenden van beide keten wisten en over beiden beantwoordden.

De meeste hiervan zijn op zaterdagmiddag afgenomen, omdat op dit moment het meeste mensen bereikbaar waren voor respons. Onder deze omwonenden waren 8 die een keet in kwestie op hun terrein hadden staan.

Kwaliteit van de data

Geschat wordt dat ongeveer 80% van alle omwonenden thuis waren en wilden meewerken. Dit komt waarschijnlijk omdat er op zaterdag relatief veel mensen thuis zijn. Een nadeel is wel dat de groep die zaterdag wel van huis was geen kans op reactie heeft gekregen. Ook is er in bijna alle gevallen maar een enquête per huis afgenomen, wat ervoor zorgt dat het meestal de hoofdbewoner en niet de thuiswonende kinderen zijn ondervraagd.

Vrijwel de gehele groep geënquêteerden was bekend met keten, en zelfs deze die dat niet wisten konden na uitleg van de onderzoeker wel de vragen beantwoorden. 86,6% van de geënquêteerden wist dat er een keet zat, een gedeelte hiervan kende niet de precieze locatie. Een probleem dat optreedt met deze groep is dat er het sterke vermoeden is dat er een groep respondenten is die heeft gezegd dat zij niet bekend met de keet of de precieze locatie van de keet zijn, terwijl zij dit wel wisten. Dit vermoeden komt onder meer voort uit het feit dat bij het afnemen van een geënquêteerde er ter sprake kwam dat een eerder geïnterviewd persoon van de keet af wist en er ook meerdere keren binnen was geweest. In de gevallen dat de keet zogenaamd niet bekend was zijn de resultaten niet meegenomen in de statistische toetsen. Reden hiervoor kan zijn dat dit voortkomt uit de sterke verbondenheid met de omgeving, waardoor mensen niet gauw anderen 'verlinken'. Bij sommige deuren werd ook het vermoeden geuit dat dit een initiatief vanuit de gemeente of zelf de horeca zou zijn. Het lichte wantrouwen sloeg meestal over in een open interview.

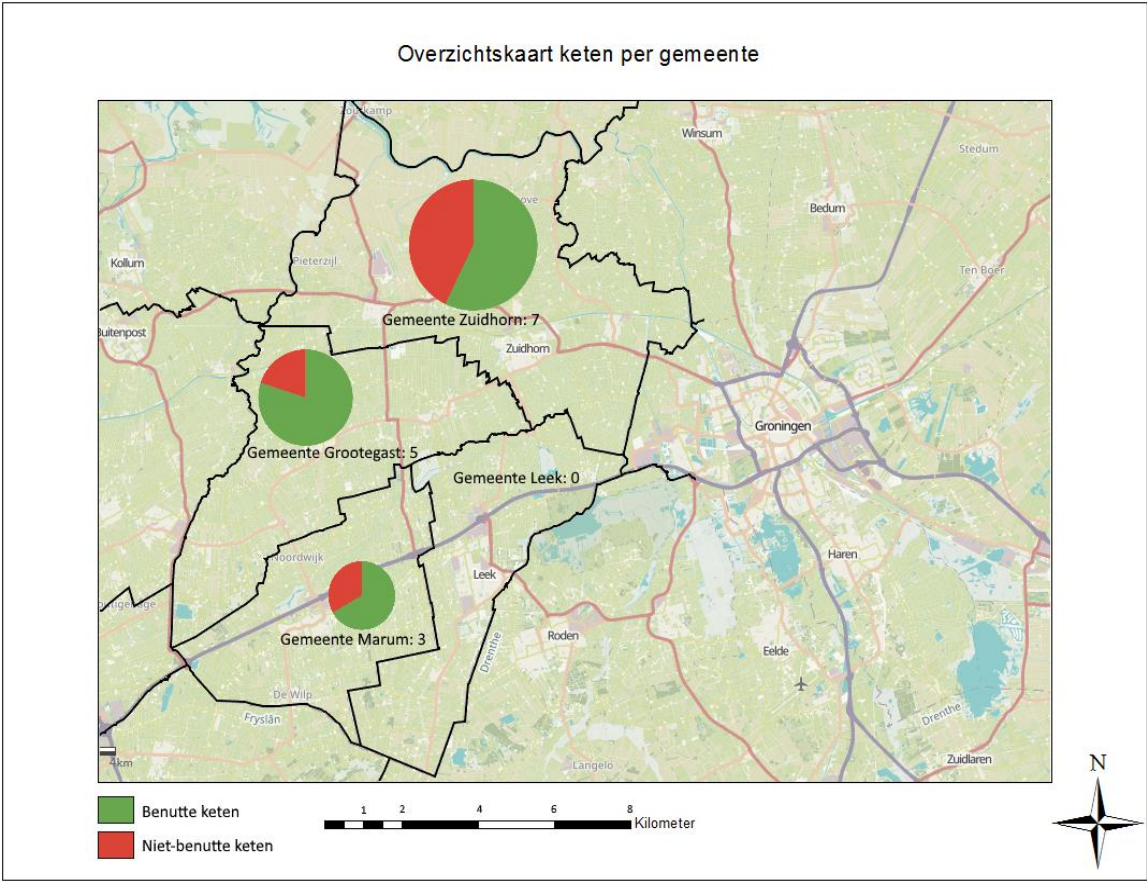
<i>Keet + nummer van codering</i>	<i>omgeving aantal adressen</i>	<i>aantal x</i>	<i>Gem. Overlast.</i>
G1: Grootegast1	Hoge dichtheid	7	1,4286
G2: Grootegast2	Hoge dichtheid	9	1,7778
G3: Grootegast3	Hoge dichtheid	14	2,0
G4: Grootegast4	Lage dichtheid	13	1,75
Z1: Zuidhorn1	Hoge dichtheid	4	1,75
Z2: Zuidhorn2 (meerdere keten)	Lage dichtheid	7	1,5
Z3: Zuidhorn3	Lage dichtheid	6	1,5
M1: Marum1	Hoge dichtheid	13	1,5385
M2: Marum2	Lage dichtheid	9	2,125
Niet benut: 5	Te lage dichtheid	0	-
Totaal		82	1,73

Tabel 2: overzicht van keten en aantal afgenomen enquêtes.

De bovenstaande keten in tabel 2 zijn meegenomen in dit onderzoek. Ondanks het feit dat gemeente Leek ook onderdeel is van het Westerkwartier zijn hier geen keten gevonden door het gebrek aan contacten in deze hoek van het Westerkwartier. Er zijn 5 keten, waarvan 2 in de gemeente Zuidhorn, 1 in gemeente Marum, en 1 in de gemeente Grootegast niet meegenomen omdat in de omgeving van deze keten maximaal 2 adressen waren die mogelijk iets van deze keet konden merken.

In figuur 2 op de volgende pagina is de locatie van deze gemeenten te vinden, alsmede het aantal gevonden en benutte keten per gemeente. De grote versie van figuur 2 is te vinden in bijlage 4.

Zoals uit tabel 2 blijkt verschilt de gemiddelde overlast relatief weinig tussen de verschillende keten. Hierom worden de omwonenden van al deze keten behandeld als één populatie. Echter is een gemiddelde overlast een begrip dat niet in de resultaten voorbij zal komen, omdat in het geval van interval-variabelen het niet correct is om te spreken van gemiddelden.

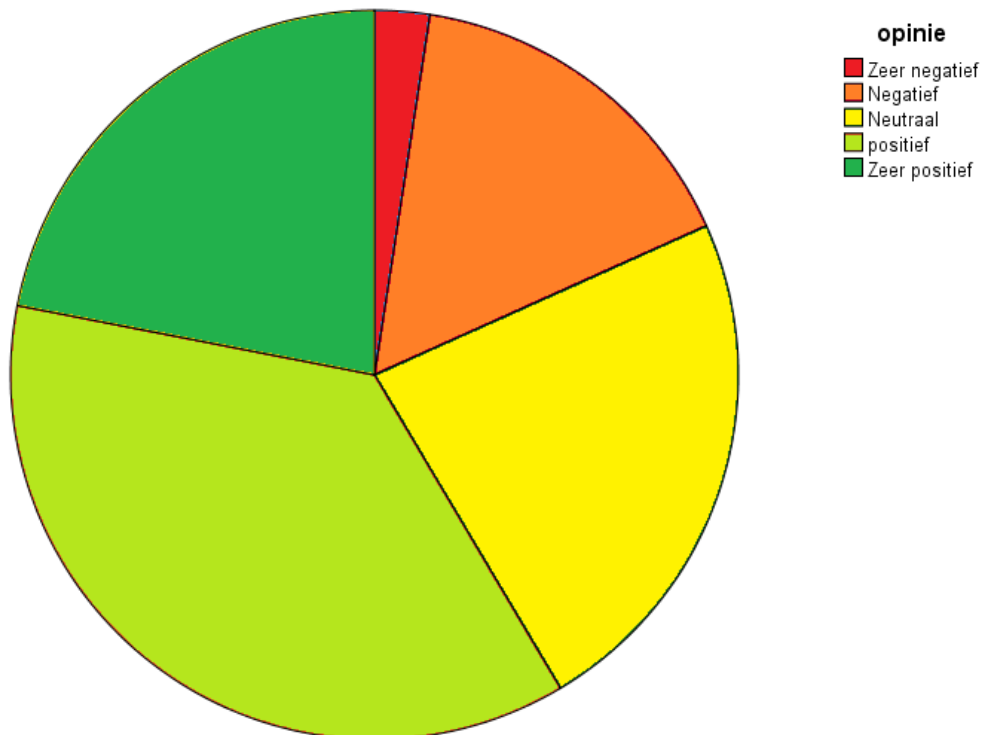
Figuur 2. Overzichtskaart keten per gemeente.

6. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquête beschreven. Per gestelde vraag worden de uitkomsten beschreven.

Hoe ervaren mensen keten in het algemeen?

Uit de ingevulde enquêtes blijkt als eerste dat een groot deel van de omwonenden positief is over keten. Het grootste deel van de respondenten zegt dat ze positief zijn, en gecombineerd met de mensen die zeer positief zijn over keten is meer dan de helft van de respondenten positief over keten (Zie figuur 3).

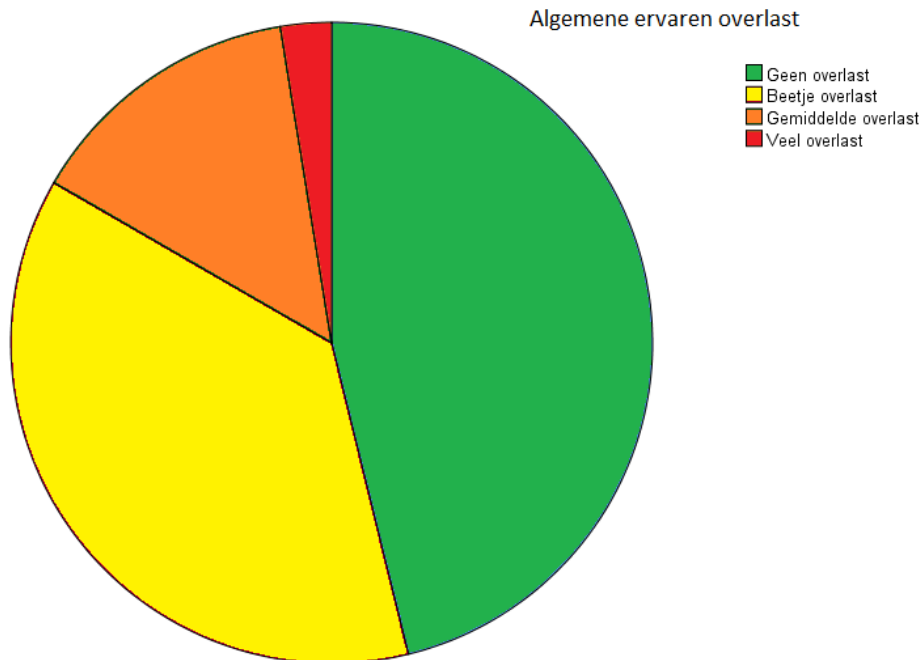

Figuur 3: Algemene opinie over keten

Wanneer mensen hier een reden voor geven, dan komt het meestal neer op dat het hebben van een eigen plek voor een groep jongeren belangrijk is. Daarnaast wordt genoemd, vaker door respondenten die de keet zelf op het perceel hebben staan, dat het de jeugd leert iets verantwoordelijk te organiseren wat betreft onderhoud, geldzaken en alcoholgebruik. In een van de keten wordt meerdere keren aangegeven dat de lokale dorpskroeg al jaren verdwenen is, en dat er weinig alternatieven voor zijn. Ook wordt de verhoogde alcoholleeftijd als reden genoemd dat jongeren een andere plek nodig hebben. Verschillende omwonenden van verschillende keten uiten hun angst dat de jongeren anders op straat gaan hangen, en dat de keet de betere optie is. De respondenten die neutraal of negatief denken over keten noemen vooral alcoholgebruik en overlast als reden voor hun negatieve insteek. Bij één keet wordt drugsgebruik gesuggereerd. Men kan dus stellen dat deze vorm van afkeuring vooral voortkomt uit het afkeuren van alcohol of drugsgebruik in het algemeen. Er zijn nauwelijks respondenten die de illegaliteit van het fenomeen benadrukken. Ook zijn er weinig gevallen die het over de oneerlijke concurrentie met de horeca hebben.

Hoe ervaren mensen de overlast van keten?

Zoals te zien valt in figuur 4 ervaart een groot deel van de omwonenden van de keten geen overlast. Daarnaast is er een grote groep die lichte overlast ervaart van de keten. 14,1 procent van alle respondenten ervaart gemiddelde overlast, en een nog kleiner deel ervaart veel overlast. Geen van alle omwonenden typeert de overlast die ze ervaren als ernstige overlast.

Figuur 4: Algemene ervaren overlast

Het soort overlast dat mensen ervaren verschilt enorm per respondent. Vaak genoemd is de vertrekkende jeugd. Het vertrek bij de keet is vaak luidruchtig, en er wordt melding gemaakt van schreeuwen en gedumpt afval bij het vertrek. Een tweede klacht die vaak naar voren komt is geluidsoverlast van harde muziek of luide stemmen. In een specifiek geval meldt een respondent wel dat de geluidsoverlast is afgenomen nadat de keet geïsoleerd werd. Hiernaast waren er ook een aantal klachten die nauwelijks genoemd werden. Zo stoorden twee mensen zich aan de rookoverlast van een kachel, was er een klacht over wildplassen en stoorde een iemand zich aan het gebrek aan communicatie met de burens. De aangegeven overlast verschilt niet veel tussen de verschillende keten. Geen van de keten ligt meer dan een standaardafwijking van de gemiddelde gemeten overlast. Hierom zullen voor de statische toetsen alle afgenomen enquêtes als een populatie gezien worden.

Wat voor factoren hebben invloed op de perceptie van overlast van keten?

Tijdens de enquête zijn er meerdere persoonlijke kenmerken gevraagd van de respondenten. Ook zijn er kenmerken van de keten zelf gekoppeld aan de respondenten. Deze gegevens worden getest tegen zowel de opinies over keten als de ervaren overlast van de keet in de omgeving.

Er is gekozen voor de Kruskal-Wallis-toets, omdat deze toets bij uitstek geschikt is voor de kleine groepen die uit de gestelde vragen voortkomen.

De eerste getoetste factor, leeftijd, is in zowel ratio-vorm als in categoriale vorm getest tegenover de gemeten overlast. Op geen van beide wijzen is er een significant verschil gevonden in de verdeling tussen de verschillende leeftijden.

Dezelfde insignificantie is te vinden bij het geslacht. Er zijn wel lichte verschillen te vinden tussen mannen en vrouwen, maar de verschillen zijn niet significant bevonden.

Het opleidingsniveau is ook gevraagd en vervolgens ingedeeld in hoogopgeleid (HBO en WO) en laagopgeleid (overig). Er is bewust voor gekozen om middelbaar opgeleid te schrappen omdat dit zorgde voor te kleine groepen. Desondanks zijn er geen significante verschillen gevonden in de mate van ervaren overlast tussen opleidingsniveaus.

Van het blokje ruimtelijke factoren is eerst de afstand getest. Er werd hier onderscheid gemaakt tussen veraf en dichtbij. De cases die veraf lagen zaten meer dan 100 meter van de keet in kwestie af. Men zou dus verwachten dat er tussen deze twee groepen een significant verschil in ervaren overlast is, maar er blijkt geen significant verschil te zijn tussen de respondenten binnen en de respondenten buiten de cirkel.

Daarna is gekeken of de dichtheid van adressen in de omgeving van de keet een factor kan zijn die meespeelt. Hiervoor is gekozen om te kijken hoe dicht de adressen op elkaar staan. Er is een onderscheid gemaakt tussen de keten die in een kern lagen en keten die buiten de kern lagen. Ook dit kenmerk lijkt niet van invloed zijn geweest op de ervaren overlast. Vervolgens is er onderscheid gemaakt tussen mensen die de keet in kwestie op eigen terrein hebben staan en de rest die dit niet heeft. Hier bleek wel een significant verschil te zitten in de ervaren overlast. Wanneer mensen de keet zelf in de tuin hebben staan lijken ze er zelf minder last van te hebben.

Er is ook gevraagd of er sprake van was dat de persoon zelf naar een keet ging, of er gezinsleden van de persoon in kwestie naar keten zijn gegaan, en of vrienden naar keten zijn gegaan. Hieruit blijkt dat mensen die zelf naar een keet zijn gegaan geen significant andere overlast ervaren. Als een gezinslid naar de keet is geweest is dit verschil er wel, maar dit kan liggen aan het feit dat iedereen die een keet op eigen terrein dit ook aankruist. Duidelijk is dat de waarde significant afwijkt voor mensen die aangeven dat er vrienden in hun kringen naar keten gaan.

Ook is er getoetst of mensen die geen van al deze categorieën hadden aangegeven afweken van degenen die op zijn minst een van de categorieën hadden aangegeven. Hieruit bleek dat er een significant verschil was tussen beide groepen. Zowel de mediaan als het gemiddelde verschilt tussen de beide groepen.

Hiernaast blijkt dat mensen die aangeven dat ze niet afkomstig zijn uit het Westerkwartier meer overlast ervaren dan de groep die aangeeft wel uit het Westerkwartier komen. Het significante verschil tussen beide groepen kan echter ook voortkomen uit de grote overlap tussen de respondenten die aangeven niemand in hun kringen te hebben die ooit een keet bezochten en de respondenten die niet uit het Westerkwartier afkomstig zijn.

		Opinie over keten					
		Zeer negatief	Negatief	Neutraal	Positief	Zeer positief	Totaal
Ervaren overlast	Geen overlast	1	2	5	17	11	36
	Beetje overlast	1	4	10	10	4	29
	Gemiddelde overlast	0	4	4	3	0	11
	Veel overlast	0	2	0	0	0	2
	Totaal	2	12	19	30	15	78

Tabel 3. Kruistabel opinie over keten versus ervaren overlast van keten.

Als laatste is de opinie van de geënquêteerden over keten in het algemeen getest met de ervaren overlast. Er is een scheve verdeling, aangezien er minder geënquêteerden aangaven overlast te ervaren. Dit valt goed te zien in tabel 3. De vakken *positief-geen overlast* en *positief-beetje overlast* lijken het centrum te zijn van de mensen die positief denken over keten. De mensen die gemiddelde of veel overlast ervaren lijken ook meer richting de negatieve opinies geplaatst te zijn.

De Kruskal-Wallis toets geeft ook in dit geval aan dat er een significant verschil is tussen de verschillende groepen, in beide richtingen gemeten.

Factoren	Significant of niet?
Eigenaar of niet	ja
In de buurt of niet	nee
Zelf naar de keet of niet	nee
Gezinsleden naar de keet of niet	ja
Vrienden naar de keet of niet	ja
Niemand in de kringen naar de keet of niet	ja
Afkomstig uit het Westerkwartier of niet	ja
Leeftijd in categorieën	nee
Geslacht	nee
Hoogopgeleid of laagopgeleid	nee
Dichtheid van adressen in omgeving keet	nee
Opinie over keten in het algemeen	ja

Tabel 4: Overzicht significanties

Het totale overzicht van de gedane toetsen inclusief significanties van de statistische toetsen is te vinden in bijlage 1.

Discussie

In het conceptueel model (zie figuur 1) werd gesteld dat de demografische factoren direct invloed hebben op de ervaren overlast, en dat de bekendheid met het concept keet en of de respondent zelf, de familieleden of vrienden bij de keet zaten invloed hebben op de ervaren overlast via de opinie over keten in het algemeen. Om dit te bewijzen is er gekeken naar de factoren, en in hoeverre er verschil was tussen de verschillende groepen in de opinie. Hieruit blijkt dat hoewel mensen die zelf naar een keet gaan geen significant andere overlast ervaren, wel een significant positievere opinie hebben. Of gezinsleden wel of niet naar een keet gaan heeft zowel op de opinie als op de ervaren overlast een significante invloed. Echter, als vrienden naar de keet gaan is er significante invloed op de ervaren overlast, maar geen significante invloed op de opinie. Voor personen die niemand in die kringen hebben die naar de keet gaan plus zelf niet naar de keet gaan blijkt zowel de opinie als de ervaren overlast af te wijken. Als er dus invloed is van de kringen om de respondent heen, dan werkt het langs de scheidslijn van wel iemand of totaal niemand in je kring hebben.

Het opgestelde conceptuele model blijkt dus niet volledig te kloppen. De factoren leeftijd, opleidingsniveau en geslacht bleken niet in staat om significante verschillen op te leveren. Dit is meer in lijn met de bevindingen van Fields (1993) dan met de bevindingen van Miedema en Vos (1999). Fields (1993) dacht de demografische factoren geen invloed toe, terwijl Miedema en Vos (1999) dit wel deden. Geen van beiden gaven geslacht aan als een bijdragende factor. Daarom lijken de uitkomsten van dit onderzoek volledig in deze lijn met deze twee onderzoeken, ondanks de assumptie van dit onderzoek dat keetbezoek voornamelijk een mannelijke activiteit is (STAP, 2005).

De ruimtelijke factoren bleken buiten het aspect eigendomschap weinig van invloed te zijn. Als men bijvoorbeeld kijkt naar of respondenten in de buurt wonen of niet lijkt dat nauwelijks verschil te maken. Dit is wel een verschil met bestaande onderzoeken, en kan verschillende redenen hebben. Ten eerste is dit niet als een ratio-variabele opgenomen maar als een categoriale variabele. Er kon dus in geen geval een lineair verband worden aangetoond. Dit kan liggen aan het gebrek aan geluid, dan wel dat het type geluid, namelijk muziek, ver kan dragen over bijvoorbeeld weilanden.

Hiernaast blijkt dat de dichtheid van de omgeving van de keet geen invloed heeft op de perceptie van overlast, in tegenstelling tot Peris et al.(2014). Deze verschillen kan men verklaren door de verschillen in onderzoek. Peris et al.(2014) hebben het over het nogal grote verschil tussen een stedelijke omgeving versus een rurale omgeving, terwijl dit onderzoek het over een vrij arbitrair verschil heeft binnen de categorie ruraal. Er zijn dus veel kleinere verschillen tussen beide onderscheiden variabelen, waardoor het effect natuurlijk ook veel minder significant is, zoals is gebleken uit de uitgevoerde toets.

Het feit dat er voor is gekozen om het eigendom van de keet ook als variabele te nemen is vrij logisch, en het blijkt dan ook een significant andere overlast op te leveren. Een probleem is dat dit zowel een ruimtelijke factor, omdat de eigenaar van het perceel het dichtst bij woont, maar tegelijkertijd ook een factor die doorweegt in de opinie van mensen, omdat deze mensen dus automatisch gezinsleden hebben die naar de keet gaan. Er is hier dus ook een grote samenhang in te vinden, en dit maakt het lastig om te bepalen wat welke invloed heeft gehad. Aangezien dit met de gebruikte toetsmethode, de Kruskal-Wallis toets, ook niet bepaald kan worden, blijft dit een grijs vlak.

Het volgende onderdeel, de houdingsgebonden factoren, waar zowel Miedema en Vos (1999) als Fields (1993) het over hebben, lijkt wel voor een deel te zijn bewezen, omdat bijvoorbeeld mensen die niemand in hun kringen hebben die naar keten zijn gegaan toch een lagere overlast ervaren. Ook kan men stellen dat de opinie over keten een invloed heeft op de ervaren overlast. Dit kan men bijvoorbeeld linken aan de conclusie van Fields (1993) dat mensen minder overlast ervaren wanneer ze het belang van de geluidsbron begrijpen. Het is lastig om daadwerkelijke oordelen vast te hangen aan de afzonderlijke factoren in dit geval. Dit omdat er veel samenhang lijkt tussen of mensen zelf naar de keet zijn geweest, vrienden erheen zijn gegaan en of gezinsleden erheen zijn gegaan. De keuze om hiervan een variabele te maken die aangeeft of diegene wel of niet mensen in de kringen heeft die naar een keet zijn gegaan was hierom een betere omvattende variabele.

Wat kan de beleidsimplicatie van de resultaten over overlast en keten zijn?

Het beleid van gemeenten richting keten hoeft in elk geval niet voort te komen uit overlastbestrijding. De ervaren overlast lijkt zeer klein, en van excessen lijkt praktisch geen sprake van te zijn.

De samenhang tussen opinie en overlast lijkt echter wel aan te tonen dat de overlast in kwestie relatief houdingsgebonden is. Mensen die vanuit hun kringen of vanuit hun afkomst minder bekend zijn met keten ervaren meer overlast. Er is dus meer bewustwording nodig om de overlast volledig uit te bannen.

In het Westerkwartier lijkt er door de gemeenten geen beleid te zijn over keten op het vlak van bewustwording. De welzijnsorganisaties en daarmee de jeugdwerkers zijn belast met beleid rondom keten, en niet de gemeente zelf. Uit gesprekken met meerdere jeugdwerkers in de regio Westerkwartier blijkt dat het beleid van de jeugdwerkers ten opzichte van de keten tolerant is. De jeugdwerkers komen vrij regelmatig op bezoek bij keten, soms zelfs op uitnodiging, en proberen vooral handige tips te geven wat betreft alcoholgebruik, veiligheid en overlast. Deze visie en aanpak van de jeugdwerkers komt voort uit de gedachte dat ze graag hebben dat de jeugd hun eigen plek hebben, en dat het hebben van een keet wordt geprefereerd boven het rondhangen in dorpen en bij hangplekken. De jongeren zijn over het algemeen welwillend tegenover de jeugdwerkers, en er zijn weinig keten die door de jeugdwerkers ooit zijn doorgegeven aan de gemeente voor verdere acties.

Deze insteek lijkt overeen te komen met het grootste sentiment rondom keten. Uit het onderzoek blijkt dat mensen het prettig vinden dat jongeren een eigen plek hebben om elkaar te treffen.

Bewustwording in een beleid verwerken kan vrij lastig zijn. Een manier om dit te doen is het beleid van de gemeente De Wolden. Naast het aanmoedigen van lokale jeugdsozen stelde de gemeente een gedragscode op voor keten. Tijdelijke verblijven waar maximaal 15 personen samen komen worden gedoogd zolang er rekening gehouden wordt met de gedragscode die ingaat op brandveiligheid, ruimtelijke inpasbaarheid, verkeersveiligheid en alcoholgebruik (Gemeente De Wolden, 2018).

Het beleid van de gemeente De Wolden doet enigszins denken aan het project 'De beste keet van Nederland' (voormalig keetkeur) van Plattelandsjongeren. In dit project worden ook keten gekeurd aan de hand van zeven thema's: alcoholbeleid, betrokkenheid ouders, brandveiligheid, noodsituaties, uitstraling, huisregels en activiteiten (Plattelandsjongeren, 2018).

Beide projecten kunnen voor meer acceptatie zorgen door middel van het laten zien dat regelen en gedogen de manier is om met keten om te gaan, en door de sociale functie van de keten te benadrukken. Hierdoor kan de houding ten opzichte van keten verder verbeteren.

Beide gesproken jeugdwerkers waren bekend met De beste keet van Nederland van de Plattelandsjongeren, en beide zouden in de nieuwe gemeente Westerkwartier een eventuele rol voor projecten zoals De beste keet van Nederland een goed idee vinden.

De beleidsrichting die het meest kansvol is is dus het opzoeken van mogelijkheden en het niet te streng handhaven van de bestaande regels. Het waarderen van het initiatief dat de burgers dan wel jongeren nemen lijkt gezien de algemene waardering van de keten en de geringe overlast de beste optie. Om terug te komen op de politieke behandeling van Voogd (2004) in het eerdere theoretische kader: Bij de politieke afweging van de voor- en nadelen zouden de resultaten van dit onderzoek eerder voordelen dan nadelen zijn.

Ruimtelijk gezien is de vraag en de drijfveer voor een keet vooral aanwezig in de kleinere dorpen in het Westerkwartier. Dit lijkt dus de enige echt ruimtelijke uitkomst van het onderzoek. Qua overlast lijkt er geen verschil te zijn in de ruimtelijke factoren, dus kan men ruimtelijk plaatsingsbeleid in ieder geval niet onderbouwen met het onderwerp overlast. Al met al lijken er kansen liggen in het verder gedogen en tolereren van keten om ontmoetingsplaatsen voor jongeren te realiseren, mits gekoppeld aan duidelijk beleid.

7. Reflectie

Bij dit onderzoek moeten, ondanks de overwegend duidelijke uitkomsten, toch enkele voetnoten geplaatst worden. Om te beginnen zijn bij dit onderzoek niet de omwonenden van alle keten in het Westerkwartier geïnterviewd. Dit onderzoek staat slechts voor een beperkt aantal keten, en het doortrekken van deze conclusies naar alle keten in Nederland is daarom ook niet verantwoord. Het bleek lastiger dan verwacht om keten te vinden. Het hiervoor gebruiken van eigen kringen voor deze zoektocht heeft ook de beperkingen van deze zelfde kringen. Hierdoor was het bijvoorbeeld lastiger om keten te vinden in het zuidelijke gedeelte van het Westerkwartier. Alhoewel er weinig non-respons was door het fysiek enquêteren kan het zijn dat de groep die weigerde te participeren juist veel overlast hadden en dat de gevoeligheid van de kwestie leidde tot de weigering. Daarnaast kan de betrouwbaarheid van de antwoorden zijn aangetast door het eerder besproken fenomeen van burens die elkaar een hand boven het hoofd houden.

De wijze van toetsen was de best mogelijke manier, maar kent zo zijn beperkingen. Men kan niet spreken van een directe oorzaak, omdat er geen model gebouwd kon worden om onderlinge verbanden en samenhang te onderzoeken.

Dit alles tezamen zorgt ervoor dat voor een toekomstig onderzoek er in ieder geval meer keten en meer respondenten moeten worden gevonden. Een meer gezaghebbende instantie zou de keten in een bepaald gebied beter op een rijtje kunnen hebben, en zou wellicht de non-respons bij de omwonenden tegen kunnen gaan. Een grotere steekproefgrootte kan er ook voor zorgen dat er een ordinale regressie kan worden uitgevoerd, wat van pas kan komen om het individuele effect van factoren te bepalen. Ook zal het nodig zijn om afstand en misschien zelfs geluid absoluut te meten, omdat dit statistisch waardevollere gegevens oplevert dan de huidige methode.

Literatuur

Algemeen Dagblad (2014) 'Sluit alle zuipketen!' Verkregen op 23-09-2018 via <https://www.ad.nl/binnenland/sluit-alle-zuipketen-a5f2ac0e/>. Rotterdam: Persgroep Nederland.

Clifford, N., French, S., Valentine, G. (2010) *Key methods in Geography*. 2de editie. London: SAGE

Dagblad van het Noorden (2014) *Zuipketen amper in beeld bij gemeenten*. Verkregen op 24-09-2018 via <https://www.dvhn.nl/archief/Zuipketen-amper-in-beeld-bij-gemeenten-20816856.html> Groningen: NDC Mediagroep.

Fields, J. M. (1993). Effect of personal and situational variables on noise annoyance in residential areas. *The Journal of the Acoustical Society of America*. 93, 2753-2763.

Haartsen, T. & Strijker, D. (2009). Rural Youth Culture: *Keten* in the Netherlands. *Journal of Rural Studies*. 26, 163-172.

Gemeente De Wolden (2018) *Ketenbeleid Keten United; Beleidsnota Keten en caravans*. Verkregen op 10-12-18 via www.dewolden.nl/

Jonsson, E. & Sörensen, S. (1970) Relations between annoyance reactions and attitude to source of annoyance. *Public Health Reports*. 85. 1070-1074.

Miedema, H. M. E. & Vos, H. (1999). Demographic and attitudinal factors that modify annoyance from transportation noise. *The Journal of the Acoustical Society of America*. 105, 3336-3344.

Moore, D.S. & McCabe, G.P. (2006). *Statistiek in de praktijk*. 5de druk. Den Haag: BIM Media.

Norton, M.P. & Karczub, D.G. (2003). *Fundamentals of Noise and Vibration Analysis for Engineers*. 2nd ed. Cambridge, UK : Cambridge University Press.

NOS (2015) 'Nauwelijks controle op zuipketen' Verkregen op 23-09-2018 via <https://nos.nl/op3/artikel/2050877-nauwelijks-controle-op-zuipketen.html>. Hilversum: NOS.

Peris, E., Woodcock, J., Sica, G., Sharp, C., Moorhouse, A.T. en Waddington, D.C. (2014). Effect of situational, attitudinal and demographic factors on railway vibration annoyance in residential areas. *The Journal of the Acoustical Society of America*. 135. 194.

Plattelandsjongeren (2018) *Samenvatting 'De beste keet van'*. Verkregen op 24-09-2018 via <http://www.keetkeur.nl/>

Snippe, J., Boxem, R., & Bieleman, B. (2007) *Keten in Hokken: Onderzoek naar hokken en keten in Fryslân*. Groningen: IntraVal.

Stichting Alcoholpreventie/STAP (2005) *Indrinken op eigen erf*. Utrecht: STAP.

Voogd, H. (2004). Herziening WRO niet fundamenteel genoeg. *Stedebouw & Ruimtelijke Ordening*. 85-nr. 5. 58 – 61.

Woltjer, J., Dijk, T. van, Voogd, H. (2014) *Facetten van de planologie*. Coöperatie In Planning, Groningen.

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht statistische toetsen inclusief significanties

variabele	significantie overlast	ja/nee	significantie opinie	ja/nee
eigenaar	0,015	ja	0,028	ja
buurt	0,161	nee	0,974	nee
ikzelf	0,09	nee	0	ja
gezin	0,03	ja	0	ja
vrienden	0,025	ja	0,121	nee
Geenvanallen	0,01	ja	0,001	ja
westerkwartier	0,036	ja	0	ja
leeftijd(simpel)	0,291	nee	0,079	nee
geslacht	0,363	nee	0,114	nee
opleiding	0,259	nee	0,008	ja
dichtheid(keetgebonden)	0,623	nee	0,48	nee
Opinie over keten	0,001	ja		

Bijlage 2. Enquête

Keetnummer:

Casnummer:

Bent u bekend met (zuip)keten?

Ja Nee

Weet u dat er hier een keet in de buurt zit?

Ja, locatie is bekend Ja, locatie onbekend Nee

Op een schaal van 1 tot 5, waarbij 1 geen overlast is en 5 ernstige overlast, hoe erg ervaart u de overlast van deze keet?

Algemene overlast:	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4	☐	5
	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4	☐	5
	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4	☐	5
	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4	☐	5

Op een schaal van 1 tot 5, waarbij 1 zeer negatief is en 5 zeer positief, wat vindt u van keten?

1 2 3 4 5

Heeft u hier specifieke redenen voor?

Op een schaal van 1 tot 5, waarbij 1 zeer negatief is en 5 zeer positief, wat vindt u van het feit dat zuipketen bestaan en gedoogd worden door de gemeente?

1 2 3 4 5

Wat zou u ervan vinden wanneer de handhaving van de keten volledig zou verdwijnen?

Goed Slecht

Wat zou u ervan vinden wanneer alle keten geruimd zouden worden?

Goed Slecht

Welke van de volgende mensen heeft wel eens bij een keet gezeten?

Ikzelf Gezinsleden Vrienden MV

Ziet u zichzelf als 'afkomstig uit het Westerkwartier'?

Ja Nee

Wat is uw leeftijd?

Ziet u zichzelf als man, vrouw of geen van beiden?

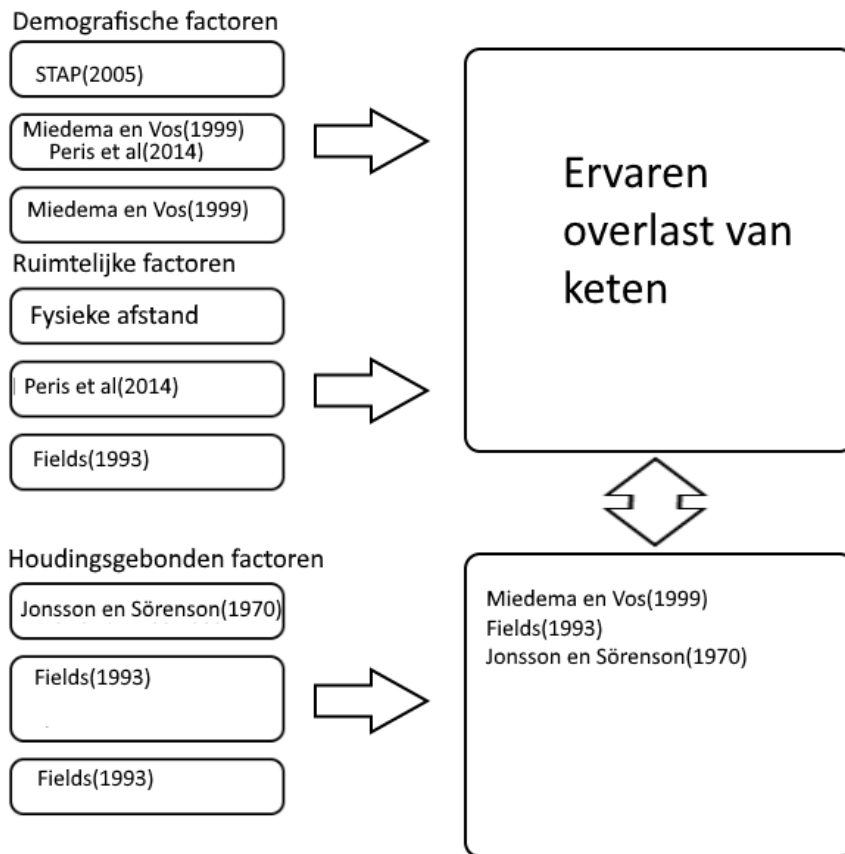
Man Vrouw Overig

Wat is uw hoogste voltooide opleiding?

Wil u nog iets kwijt over de keet in kwestie, keten in het algemeen, deze enquête of wilt u op de hoogte gehouden worden over de resultaten van dit onderzoek?

De gegevens die verzameld worden zijn volledig anoniem en vallen op geen manier terug te leiden naar locatie of persoon.

Bijlage 3. Beredening van conceptueel model

Bijlage 4. Overzichtsk kaart keten per gemeente

